

Kestävästi
kasvava

Hyvinvoiva
ja aktivoiva

Kasvua ja
oppimista
tukeva

Vakaa ja
palveleva

ARVIOINTIKERTOMUS 2023
Tarkastuslautakunta 2.5.2024
Kunnanvaltuusto 20.5.2024

KEMPELE

SISÄLTÖ

SIVU

KEMPELE SOPIMUS	3
Tarkastuslautakunnan arviointivuosi	4
Puheenjohtajan katsaus	4
Tarkastuslautakunnan toiminta ja tilintarkastus	6
Tilikauden 2023 painopisteet tarkastuslautakunnan suorittamassa arvioinnissa	7
Tarkastuslautakunnan kokoonpano	7
Vuoden 2023 arviointikertomuksen kysymykset	8
Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen	9
Kempele-sopimuksen päämäärät	10
Kestävästi kasvava	11
Hyvinvoiva ja aktivoiva	12
Kasvua ja oppimista tukeva	13
Vakaa ja palveleva	14
ARVIOINNIN YHTEENVETO	15
Tiivistelmä arvioinnin havainnoista ja johtopäätöksistä	16
Elinvoima	16
Opetus	16
Akatemia	17
Teknisten palveluiden hallinto	18
Kaavoitus	18
Kunnan hallinto	18
Konserniyhtiöiden arviointi	19
Kempeleen Vesihuolto Oy	19
Kiinteistö OY Kempeleenkartano	20
Kunnan talous	21
Vuosikatteen, poistojen ja investointimenojen vertailu	21
Verotulot	21
Toimintakate	21
TARKASTUSLAUTAKUNNAN ESITYS KUNNANVALTUUSTOLLE	22

Kempele-sopimus

Rohkea edelläkävijä - turvallinen kasvukunta
Kempele-sopimus

Kestävästi kasvava

Hyvinvoiva ja aktiivoiva

Kasvua ja oppimista tukeva

Vakaa ja palveleva

Rohkeus

Turvallisuus

Vastuullisuus

Yhteisöllisyys

Kestävästi kasvava

Hyvinvoiva ja aktiivoiva

Kasvua ja oppimista tukeva

Vakaa ja palveleva

TARKASTUSLAUTAKUNNAN ARVIOINTIVUOSI

Puheenjohtajan katsaus

Vuoden 2023 arviointikertomus on istuvan tarkastuslautakunnan kolmas. Arviointikertomuksemme pohjaa vuoden 2023 talousarvioon, tilinpäätökseen, toimintakertomukseen, henkilöstökertomukseen ja haastatteluihin sekä uuteen Kempele-sopimukseen.

Suomen suhdannetilanteen alamäestä huolimatta Kempele jatkoi edelleen kasvukuntana, syntyvyyden ollessa kuolleisuutta korkeampi. Väestön kasvun kiihkeät vuodet ovat laantuneet maltilliseen kasvuun. Asukaslukumme vuoden vaihteessa oli 19 516, joka on +1,23 % edellisvuotta suurempi.

”Superonnellinen Kempele” (Iltasanomat XII-2023) menestyi kansallisissa elinvoimavertailuissa. Manner-Suomen 293 kunnan joukossa Kempele sijoittui sijalle 9. EVP (elinvoima, vetovoima, pitovoima) -indeksimittauksessa Kempele sijoittui omassa sarjassaan, alle 20 000 asukkaan kuntien joukossa, toiseksi Kauniaisten jälkeen.

Työllisyystilanne heikentyi myös Kempeleessä, vuoden vaihteen työttömyys oli 9,5 % 869 työtöntä (678 / 2022). Uusien yritysten perustaminen jatkui kuitenkin entiseen tahtiin, 115 uutta yritystä perustettiin, joka ylitti asetetun tavoitteen. Asuntorakentaminen on taloudellisen taantuman vuoksi hiipunut jonkin verran.

Raideliikenne on Kempeleessä lisännyt selkeästi suosiotaan, jota todistaa 19 % kasvu, samoin joukkoliikenne kasvatti suosiotaan 26 %.

Koulurakentaminen jatkui uudella moduulikoululla Linnakankaalle ja kunnan suurinvestointi Kirkonkylätalo valmistui marras-joulukuussa 2023.

Vuoden 2023 tilikauden tulos oli 1,9 miljoonaa euroa ja ylijäämäksi muodostui noin 2,6 miljoonaa euroa, positiivisen verotulo- ja valtionosuuskertymän ansiosta. Suurimman noin 0,5 miljoonan euron talousarviolityksen teki varhaiskasvatus kunta-alan palkankorotusten ja varhaiskasvatuksen alle 3-vuotiaiden hoidon kysynnän kasvun vuoksi. Korotetun kotihoidontuen kuntalisän kokeilu alkoi 1.8.2023, joka osaltaan lisäsi varhaiskasvatusmenoja 150 000 eurolla.

Sote-uudistuksen myötä siirtyi vuoden vaihteessa hyvinvointialueelle 225 henkilöä, mutta kunnassa on edelleen lähes tuhat työntekijää.

Sairauspoissaoloissa korostuu maailmanlaajuinen mielenterveyden ja käyttäytymisen häiriöiden osuus merkittävimpana syynä pitkiin sairauspoissaoloihin ja työkyvyttömyyseläköitymiseen. Suurimmat poissaolot ovat varhaiskasvatuksessa 30,7 päivää/henkilötyövuosi, joka on sairauspoissaoloprosenttina 11,1 %. Toista sijaa pitää ateria- ja puhdistuspalvelut 27,2 päivää / henkilötyövuosi, poissaoloprosentti korkea 10 %. Kehitetyt työkyvyn tuen mallit ovat aktiivisesti käytössä, mutta löytyykö niiden käytön tehostamiseen lisää keinoja?

TASE	lainamäärä	€/asukas	vuokravastuut	asukkaita
TP2019	65.3 M€	3 562 €/as	4 462 €/as	18 340
TP2020	64.8 M€	3 450 €/as	4 357 €/as	18 791
TP2021	68.9 M€	3 609 €/as	4 400 €/as	19 115
TP2022	66.6 M€	3 455 €/as	4 234 €/as	19 279
TP2023	75.1 M€	3 849 €/as	4 484 €/as	19 516

KONSERNITASE	lainamäärä	€/as	vuokravastuut	asukkaita
TP2019	80.5 M€	4 389 €/as	5 304 €/as	18 340
TP2020	82.9 M€	4 414 €/as	5 365 €/as	18 791
TP2021	89.7M€	4 692 €/as	5 532 €/as	19 115
TP2022	91.1 M€	4 728 €/as	5 517 €/as	19 279
TP2023	82.9 M€	4 254 €/as	4 898 €/as	19 516

Tilinpäätös 2023 osoittaa, että lainanhoitokate on ennallaan edelliseen vuoteen verrattuna ollen 1,4 ja tulorahoitus riitti lainojen korkojen ja lyhennysten hoitoon.

Arvioinnissa tarkastelimme ensimmäistä kertaa uuden Kempele-sopimuksen asetettuja tavoitteita, kriteereitä, mittareita ja toteutumaa. Vuoden 2023 painopistealueisiin tekemiimme huomioihin odotamme valiokuntien ja kunnanhallituksen vastauksia.

Kiitän lämpimästi jokaista tarkastuslautakunnan jäsentä - **Petra, Kerttu, Kalevi ja** uusin jäsen **Teemu sekä Tiina -sihteeri** hyvin tehdystä työstä.

Lautakunta jatkaa arviointikertomusta työstäessään edelleen pohtivaa, rauhallista syvällistä keskustelua ja rikkaasti polveilevaa pohdintaa. Olemme myös kouluttautuneet saadaksemme asiantuntijoilta pohjatietoa.

Keskusteluissa ja tiedon hankkimisessa muistamme operatiivisen toiminnan sijasta pitäytyä ”ylätasolla”.

Tuula Rauma

tarkastuslautakunnan puheenjohtaja

Tarkastuslautakunnan toiminta ja tilintarkastus

Valtuuston asettamia tavoitteita ja niiden toteutumista on arvioitu saatujen selvitysten, kunnanhallituksen laatiman toimintakertomuksen ja henkilöstöraportin sekä muun asiakirja-aineiston perusteella.

Tarkastuslautakunta on tutustunut kunnan toimintaan, talousarvioon 2023 ja taloussuunnitelmaan 2024–2025 sekä tilinpäätökseen 2023, jonka kunnanhallitus allekirjoitti 25.3.2024.

Tarkastuslautakunta on pitänyt vuoden 2023 arviointiin liittyen 11 kokousta. Kokouksiin on kutsuttu haastateltaviksi kunnanjohtaja ja muita viranhaltijoita.

Tarkastuslautakunta on arviointityönsä tueksi perehtynyt eri toimielinten pöytäkirjoihin.

Tarkastuslautakunta on lisäksi osallistunut tarkastuslautakunnalle suunnattuun koulutuksiin keväällä 2023 ja syksyllä 2023.

30.8.2023

Tarkastuslautakunnan arviointisuunnitelma 2021–2024 ja työohjelma 2023

JHT, KHT Tiina Mikkonen-Brännkärr, tilintarkastajan työohjelma 2023

27.9.2023

Elinvoimajohtaja Miia Marjanen, katsaus kunnan elinvoimaan

Johtava rakennustarkastaja Hannu Hanhela, katsaus rakennusvalvontaan

Vuoden 2022 arviointikertomukseen saadut vastaukset

18.10.2022

Kunnanjohtaja Tuomas Lohi, ajankohtaiskatsaus

Talusojohtaja Juho Leppänen, talouskatsaus

Kaavoittaja Kaija Muraja ja asemakaava-arkkitehti Reetta Lehtiranta, katsaus kaavoitukseen

Sidonnaisuusilmoitukset

27.11.2023

JHT, KHT Tiina Mikkonen-Brännkärr, tilintarkastajan raportointi vuoden 2023 tilikauden aikaisesta tarkastuksesta

17.1.2024

Sivistysjohtaja Jyri Ulvinen ja rehtori Sami Paavola, vierailu Kirkonkylän koululla

Tekninen johtaja Tuomo Perälä, teknisten palveluiden hallinto

14.2.2024

Liikunta- ja hyvinvointikoordinaattori Katja Vähäkuopus, hyvinvointikertomus 2023

13.3.2024

Talusojohtaja Juho Leppänen, tilinpäätös 2023

Henkilöstöpäällikkö Outi Udelius, henkilöstöraportti 2023

2.5.2024

JHT, KHT Tiina Mikkonen-Brännkärr, tilintarkastajan raportointi vuoden 2023 tarkastuksesta

Lisäksi kokouksia, joissa tarkastuslautakunta on laatinut arviointikertomusta.

Tilikauden 2023 painopisteet tarkastuslautakunnan suorittamassa arvioinnissa

- Kunnan hallinto
- Elinvoima
- Akatemia
- Kaavoitus
- Opetus

Tarkastuslautakunnan kokoonpano

Jäsenet

Tuula Rauma, puheenjohtaja
Petra Neitola, varapuheenjohtaja
Kerttu Mömmö, jäsen
Kalevi Kerttula, jäsen
Kuivala Onni, jäsen 1.7.2021-14.8.2023
Sari Perälä, jäsen 14.8. – 11.9.2023
Teemu Kakko, jäsen 9.10.2023 -

Varajäsenet

Veeti Mykkänen
Tuula Tervonen
Sanna Kouva
Toivo Piira
Heini Koukkari

Sihteeri

Tiina Mikkonen-Brännkärr

Tilintarkastaja

Kunnan tilintarkastajana toimi tilintarkastusyhteisö BDO Audiator Oy, vastuunalaisena tilintarkastajana JHT, KHT Tiina Mikkonen-Brännkärr.

Tilintarkastaja

Kunnan tilintarkastajana toimi tilintarkastusyhteisö BDO Audiator Oy, vastuunalaisena tilintarkastajana JHT, KHT Tiina Mikkonen-Brännkärr.

Kerttu Mömmö

Tuula Rauma

Petra Neitola

Kalevi Kerttula

Teemu Kakko

Tiina Mikkonen-
Brännkärr

Vuoden 2022 arviointikertomuksen kysymykset

Arviointikertomus 2022 - tarkastuslautakunnan havaintoja ja kehittämissuosituksia.

Palveluvaliokunta

1. Miten käyttäjämäärien muutokset huomioidaan Akatemian toiminnan kehittämisessä?
2. Onko Akatemia Passin kehittämisessä edetty?
3. Opetuksen tavoitteissa mainitun yhteistyön toteutuminen jää osin epäselväksi. Miten kolmannen sektorin, työelämän, kansainvälisyyskasvatuksen ja toisen asteen sekä korkeakoulun yhteistyö on toteutunut?
4. Hyvän kasvun kyselyn tavoitteet eivät ole toteutuneet. Onko syitä selvitetty?
5. Tehdäänkö sähköisten oppimisympäristöjen käytöstä tilastointia?
6. Varhaiskasvatuksessa jatkettiin yhteistyössä sosiaali- ja terveystieteiden kanssa perhetyön kehittämistä Lakeuden verkostossa. Aiheena korostettiin erityisesti keskitetyn palveluohjauksen mallin ja perhekeskustoiminnan kehittämistä. Tarkastuslautakunta tiedustelee, miten mainittujen kehityskohteiden vaikutuksia seurataan?
7. Lapsivaikutusten arviointi kunnan päätöksenteossa ei vielä näy. Tarkastuslautakunta tiedustelee, millä aikataululla lapsivaikutusten arviointi tulee näkyväksi päätöksenteossa?

Resurssivaliokunta

1. Tarkastuslautakunta kysyy, onko vartioinnilla ja kameravalvonnalla ollut ehkäisevää vaikutusta ilkeiden osalta sekä onko saatu taloudellisia säästöjä suhteessa kustannuksiin?
2. Kunnan 2021 käyttöön ottama palkitsemismalli Nopsa ja Kehittämisen- ja muutospalkitsemisen käyttö ja palkitsemiset eivät ole vielä vakiintuneet. Nopsa-pikapalkitseminen on tehty vain kolme kertaa vuoden aikana. Tarkastuslautakunta kysyy, miten henkilökuntaa kannustetaan kehittämään työtään?

Yhteisöllisyysvaliokunta

1. Onko selvitetty kuntalaisten kokemuksia eri viestintäkanavien käyttökokemuksista?
2. Tarkastuslautakunta toivoo viestinnän osalta tavoitteiden ja mittareiden yhtenäistämistä eri toimialoilla. Tarkastuslautakunta tiedustelee viestintästrategian tilannetta?
3. Tarkastuslautakunta ehdottaa, että myös ikääntyville kehitetään oma viestintäkanava ajantasaisen tiedottamisen avuksi, kuten opetuksen Wilma, varhaiskasvatuksen Muksunetti.

Elinvoimavaliokunta

1. Tavoitteena turvallisuus ja mittarina käyttäjämäärä, onko KÄPY-käyttäjien määrä oikea turvallisuuden mittari?
2. Kunnossapidossa otettiin käyttöön uusi huolto- ja kunnossapito-ohjelma. Laaja retkeilyreitistö otettiin uutena kunnossapitokohteena käyttöön elokuussa. Tarkastuslautakunta tiedustelee miten ja mihin kaikkeen uutta huolto- ja kunnossapito-ohjelmaa hyödynnetään?

Kunnanhallitus

1. Saadaanko eri toimielimien itsearvioinneista riittävästi hyödynnettävää tietoa?

HYVINVOINNIN JA TERVEYDEN EDISTÄMINEN

Sosiaali- ja terveystalveluiden tuottaminen siirtyi hyvinvointialue Pohteelle vuoden 2023 alusta lähtien. Talous- ja henkilöstövaikutusten lisäksi muutos näkyi vuoden aikana Kempeleessäkin, niin kunnan hallintoon kuin kuntalaisillekin.

Lukuisten yhdyspintojen vuoksi kunnalta ja hyvinvointialueelta vaaditaan hyvää yhteistyötä laadukkaiden palveluiden varmistamiseksi. Yhtenä tärkeänä kokonaisuutena hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä oli vuonna 2023 yhteistyörakenteiden luominen ja yhteistyön kehittäminen hyvinvointialueen kanssa.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen osalta kunnan rooli on jatkossa yhä merkittävämpi. Kempeleessä hyvinvointisuunnitelma on laadittu vuosille 2022-2025. Vuoden 2023 toimenpiteet painottuivat vahvasti lapsiin ja nuoriin, kuten lasten ja nuorten fyysisen ja psyykkisen jaksamisen tukemiseen, sekä nuorisotyöttömyyden vähentämiseen.

Monialaisen ehkäisevän päihdetyön toteutuksessa oli haasteita vuoden 2023 aikana. Alueellinen yhteistyö ei edistynyt ja Pohteella mielenterveys- ja päihdetyön verkostoa koordinoineen henkilön tehtävä lakkautettiin. Kunnassa järjestettiin ehkäisevän päihdetyön viikko, mutta se toteutui vaihtelevasti. Kulunut vuosi oli ehkäisevän päihde- ja mielenterveystyön roolien hakemista ja uuden toiminnan kehittämistä.

Kuva: Arkisto Pohde

Kempele-sopimuksen päämäärät

Rohkea edelläkävijä - turvallinen kasvukunta
Kempele-sopimus

Kestävästi kasvava

Hyvinvoiva ja aktiivoiva

Kasvua ja oppimista tukeva

Vakaa ja palveleva

Kestävästi kasvava

Kempele on ympäristöstään huolehtiva vahva kasvukunta

- Väestönmuutos, kpl/%
- Hiilidioksidipäästöt / as
- Viisaan työmatkaliikkumisen ohjelman toteutuminen

Yrityskanta vahvistuu ja matkailun merkitys kasvaa

- Uudet perustetut yritykset, kpl
- Luovutetut yritystontit, kpl
- Yhteisöverotulojen kehitys
- Yöpymiset Kempeleessä (kpl), majoituskapasiteetin käyttöaste %

Tonttitarjonta on monipuolista ja palvelut kestävät väestökasvun

- Yritystonttivaranto, kpl
- Asuntotonttivaranto, kpl
- Luovutetut asuntotontit ja valmistuneet asunnot tyypeittäin eriteltynä, kpl

Maankäytön, rakentamisen ja liikenteen ratkaisut tukevat kestäväää kehitystä

- Asunto-ohjelman toteutuminen
- Maankäytön toteuttamisohjelman toteutuminen
- Joukkoliikennevyöhykkeelle sijoittuvien uusien asuntojen %-osuus
- Lähijuna- ja raideliikennehankkeiden eteneminen
- Bussi- ja junaliikenteen matkustajamäärät/vuosi

Toteuma

Väestönkasvu – kunnan vetovoimaisuus on toteutunut osittain tavoitteen mukaisesti (tavoite 328, toteuma 237) ja väestömuutostavoite 1,7 %, toteuma 1,23 %).

Kaavoitus ja maankäyttö on toteutunut toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden mukaisesti.

Pieniä ja isoja yritystontteja on eri sijainneilla hyvin, mutta pieniä teollisuustontteja on heikosti.

Uusia yrityksiä perustettiin yli tavoitteen.

Tilinpäätöksen s. 24 mukaan majoituskapasiteetin (jatkossa huoneistokäyttöaste) käyttöasteen kasvu on ollut hyvä.

Huomio

Hiilidioksidipäästöt laskevat -mittarilla ei ajantasaista tavoitteen toteutumista (v.2022 tiedot).

Tarkastuslautakunta pohtii, onko syytä tarkastella tavoitteita yritystonttivarannon osalta.

Miksi teollisuustonttitavoite (10) on huomattavasti suurempi kuin toteuma (1)?

Tilinpäätöksen s. 55 mukaan majoitus on vähentynyt, onko tässä ristiriita?

Kehitysehdotus

Kevyenliikenteen käyttäjien turvallisuuden lisääminen erityisesti "vanhoilla" asuinalueilla tulisi perusparannuskohteissa huomioida.

Työllisyystilanne paranee ja kuntalaisten hyvinvointi lisääntyy

- Hyvinvointisuunnitelman toteutuminen
- Työttömyys%

Yhteistyö sidosryhmien kanssa on toimivaa ja kuntalaisten osallisuus aktiivista

- Yhteisöllisyysohjelman toteutuminen
- Tapahtumat, kävijämäärät

Historiaa ja perinteitä vaalitaan

- Perinnetoimikunnan kokoontumiset ja toteutetut toimenpiteet

Sähköisiä ratkaisuja ja palveluja kehitetään, ja tietoturvasta huolehditaan

- Uudet käyttöön otetut/kehitetty sähköiset palvelut
- Tietotilinpäätös

Toteuma

TE-uudistukseen liittyvä alueellinen yhteistoimintasopimus allekirjoitettiin.

Hyvinvointisuunnitelman mukaisia toimenpiteitä on ryhdytty toteuttamaan.

Yhteisöllisyysohjelma hyväksyttiin.

Kulttuuritapahtumia järjestettiin runsaasti ja kävijätavoite ylittyi reilusti (18,4 %).

Kausityöseteli otettiin käyttöön.

Uusien sähköisten palveluiden kehittäminen toteutui tavoitteen mukaisesti.

Osallistuva budjetointi vakiintui käytännöksi.

Huomio

Työmarkkinatuen kuntaosuutta maksettu 7 % yli arvion.

Miten konkreettisesti seurataan yhteisöllisyysohjelman toteutumista?

Kehitysehdotus

Kuntien välinen yhteistyö tulisi saada näkyvämmäksi kuntalaisten hyvinvoinnin edistämiseksi.

Miten turvataan kunnan tarjoamat palvelut heille, joilla ei ole mahdollisuutta käyttää sähköisiä palveluita?

Kasvu- ja oppimisympäristöt kehittyvät

- Tieto- ja viestintäteknologialaitteet/oppilas/lapsiryhmä
- Varhaiskasvatus- ja oppimisympäristöihin kohdistuvat investoinnit/v
- Palveluverkkosuunnitelman laatiminen ja sen toteutuminen

Lapsikeskeisen hyvän kasvun ja elinikäisen oppimisen edellytykset vahvistuvat

- Hyvän kasvun ohjelman toteutuminen
- Lapsivaikutusten arvioinnin toimintamallin käyttöönoton edistyminen
- Unicefin lapsiystävällinen kunta -toimintamallin edistyminen
- Kempele-opiston tunti- ja oppilasmäärät
- Kirjaston kävijämäärä ja lainamäärä/asukas

Yhteistyöverkostot laajenevat

- Toimintasuunnitelman laatiminen varhaiskasvatuksen, esiopetuksen ja perusopetuksen yhteistyöhön ja suunnitelman vuotuinen arviointi
- Toteutuneet yhteistyömuodot

Toteuma

Tarkastuslautakunta kiittää Unicefin lapsiystävällinen kunta – toimintamallin käyttöönotosta.

Kempele-opiston tunti- ja oppilasmäärät ylsivät tavoitteisiinsa

Kirjaston kävijä- ja lainamäärä-tavoitteet ylittyivät reilusti.

Huomio

Tavoitteena oli lisätä digitalisaation määrää oppimisessa, mutta olemassa oleva laitemäärä ei vastaa tavoitetta.

Tavoite pitäisi olla konkreettinen tulos, ei euromääräinen kulutus.

Onko seitsemän kiertävän lastenhoitajan palkkaamisella saatu toivottuja vaikutuksia?

Lapsivaikutusten arviointi päätöksenteossa ei ole näkyvässä?

Kehitysehdotus

Varhaiskasvatukseen ja oppimisympäristöihin kohdistuvien investointien osalta tulisi esittää tarkempi erittely.

Talous on tasapainossa ja henkilöstö voi hyvin

- Tilikauden tulos
- Laina- ja vuokravastuut, €/asukas
- Henkilöstökertomus

Viestintä on aktiivista ja vuorovaikutteista

- Kunnan näkyvyys eri medioissa
- Käytössä olevat viestintäkanavat

Konsernin yhtiöiden omistajaohjaus toimii ja yhtiöiden toiminta kannattavaa

- Omistajaedustus tytäryhtiössä ja osallistuminen ohjaamiseen
- Yhtiöiden taloudellinen tulos, €

Toteuma

Tilikauden tulos oli ylijäämäinen.

Viestinnän ja omistajaohjauksen osalta päästy tavoitteisiin.

Kunnan näkyvyys eri medioissa on hyvä.

Huomio

Korkeiden sairauspoissaolojen syiden selvittäminen on tärkeää.

Onko viestintäsuunnitelmassa huomioitu heitä, joilla ei ole mahdollisuutta sähköiseen viestintään?

Kehitysehdotus

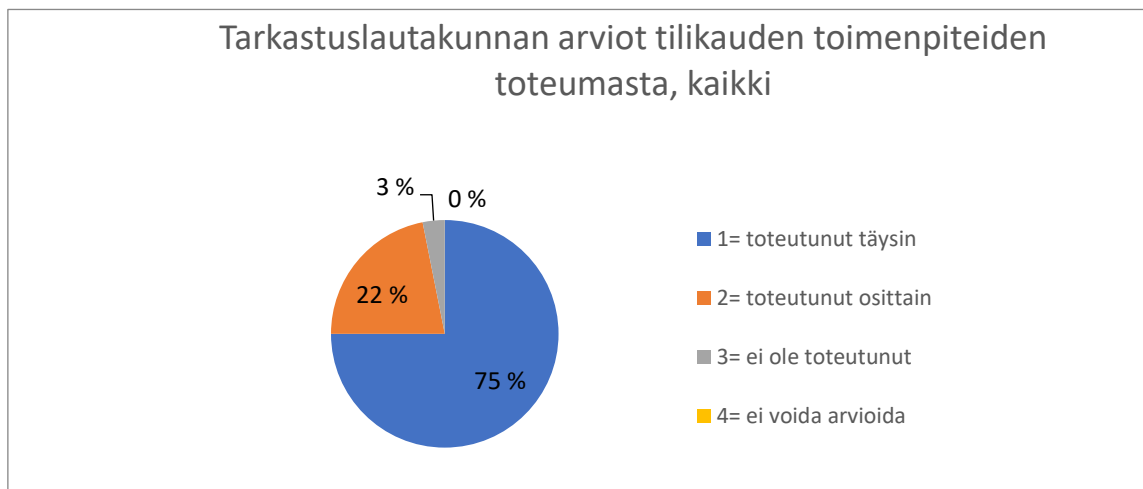
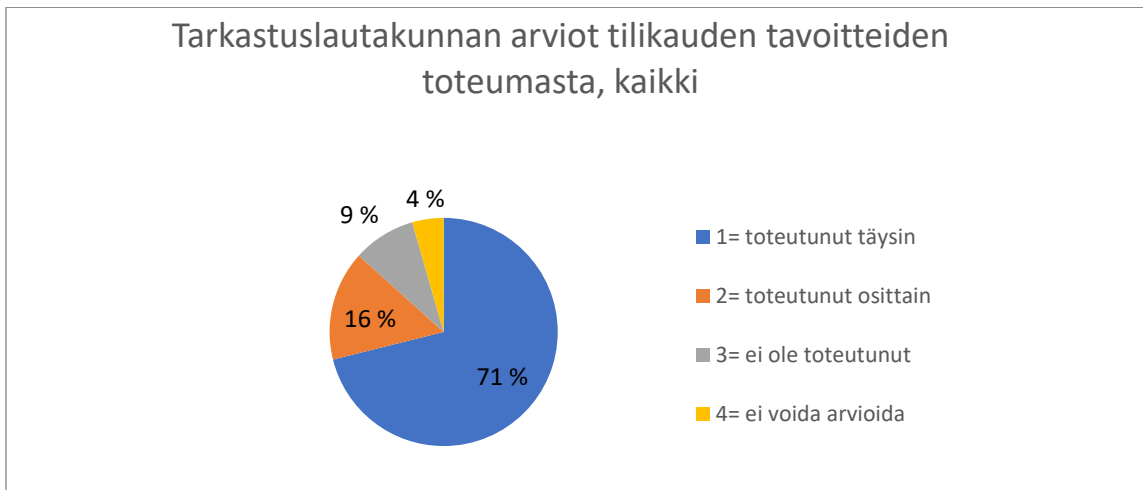
Prosessikuvausten päivitykset tulisi näkyä tilinpäätösasiakirjoissa.

ARVIOINNIN YHTEENVETO

Tilikauden tavoitteet ja mittarit kohtasivat edellisvuotta paremmin. 4 % (26 %) tavoitteiden toteumasta ei voitu arvioida, täysin toteutuneita tavoitteita oli 18 % enemmän edelliseen vuoteen nähden. Osittain toteutuneita tavoitteita oli nyt 16 % kun vastaava edellisenä vuonna 6 %.

Tarkastuslautakunta toteaa, että tilinpäätösasiakirjaan lisätty uuden Kempele-sopimuksen oma-arviointisarake toimenpiteiden toteutumisen seurantaan on hyvä uudistus. Näin kunnan prosessit voivat myös itse seurata omien tavoitteidensa toteutumista ja arvioida, onko tarvetta mittareiden ja tavoitteiden uudelleen tarkasteluun. Selkeästi oli todettavissa, että asetettujen tavoitteiden toteutumisaste on edellisvuotta korkeampi.

Tiivistelmä arvioinnin havainnoista ja johtopäätöksistä

Elinvoima

Elinvoimapalvelut ovat kunnassa uuden vaiheen kynnyksellä, kun julkiset työvoima- ja yrityspalvelut tulevat kuntien hoidettavaksi 1.1.2025 alkaen. Kempele on osana yhdentoista kunnan järjestämää työllisyysaluetta, jonka vetovastuussa on Oulu. Kempeleen kunnan osalta uuteen järjestelyyn valmistautumiseen ollaan tyytyväisiä.

Kuvapankki, Kempeleen kunta

Kunnassa on meneillään hankkeita, joilla edesautetaan työllistymistä. Näitä hankkeita ovat esimerkiksi kausityösetelin aloitus syksyllä 2023, työnhakupajat ja Lakeuden Sillat -hanke. Näiden hankkeiden vaikutuksesta työllisyyden parantamiseksi saadaan tietoa lähitulevaisuudessa. Uusia yrityksiä on kuntaan perustettu 115 kpl, mikä on ollut yli tavoitteen. Tämä on erittäin positiivinen asia työllistymisen kannalta.

Elinvoimapalveluiden työllistämisyksikön budjetti alittui. Työllisyyspalvelut liittyivät elinvoimapalvelujen budjettiin vuoden 2023 alusta, joten elinvoimapalvelujen budjetti ei ole suoraan verrattavissa edellisen vuoteen.

Yritystonteissa pienten teollisuustonttien varanto on tavoitteeseen nähden pieni. Uusien luovutettujen yritystonttien määrä on myös jäänyt tavoitteesta. Uusia yritystontteja luovutettiin vain neljä kappaletta. Kempeleen kunnassa on valmiudet reagoida yritysmaailman tarpeisiin tonttien osalta. Esimerkkinä muun muassa tapahtuma-alan toiveisiin reagointi. Tonttivarannossa on huomattavan suuri määrä toimistotontteja 32 kpl tavoitteen ollessa 15 kpl.

Tarkastuslautakunta tiedustelee, onko tarpeen lisätä teollisuustontteja tonttivarantoon ja jos niille on kysyntää niin, mihin niitä on suunniteltu sijoitettavan?

Opetus

Opetustoimessa talous toteutui vuonna 2023 kokonaisuudessaan lähes talousarvion mukaisesti. Palkkakustannusten nousu oli kuitenkin merkittävä. Osasyynä tälle olivat kunta-alan sopimuksen myötä tulleet huomattavat palkankorotukset.

Kuvapankki, Kempeleen kunta

Hyvän kasvun ohjelma antoi suuntaviivat toiminnan kehittämiseksi. Kuusitoista HKO-ohjausryhmän alaisuudessa toimivaa kehittämissuunnitelmaa työskenteli aktiivisesti ja toteutti annetut tehtävät aikataulun mukaisesti. Opetuksen lisäksi opiskeluhuollon toimintaa varmistettiin ja kehitettiin. Oppilaiden tuen tarpeen kasvu aiheutti lisärekrutointia, sekä ryhmien lisäämisen tarvetta.

Oppimisympäristöihin satsattiin vuoden aikana merkittäviä summia. Kirkonkylätalo valmistui vuoden lopussa, Linnakankaan koulua laajennettiin jo toisella moduulilla ja koulun yhteyteen rakennettiin paikoitusalue.

Ylikylän koulun liikuntasalihankkeen kilpailutus käynnistyi loppuvuoden aikana. Kouluille hankittiin vuoden aikana myös suuri määrä kalusteita ja ICT-laitteita. Digitaaliset oppimateriaalit ovat laajasti käytössä kouluilla ja uusia mahdollisuuksia tarkastellaan koko ajan.

Tarkastuslautakunta tiedustelee, että voisiko henkilöstökertomuksessa eritellä opetuksen ja akatemian henkilöstöä?

Akatemia

Kempele Akatemian alaisuudessa toimivat nuorisopalvelut, Kempele-opisto, kirjastopalvelut, liikuntapalvelut, virkistysuimala Zimmari ja kulttuuripalvelut.

Nuorisopalvelut järjesti vuoden aikana tilatoimintaa Kempele Akatemian ja Tietotorin tiloissa. Yökahviloissa kävijöitä oli vuoden aikana runsaasti. Koulunuorisotyötä tehtiin säännöllisesti yhtenäiskouluilla ja lukiolla. Erilaisia teemaviikkoja ja ryhmäytyksiä järjestettiin nuorisopalveluiden toimesta. Myös koulujen loma-aikoina on järjestetty leirejä, retkiä ja liikennepuisto- ja tilatoimintaa.

Kuvapankki, Kempeleen kunta

Nuorisovaltuusto kokoontui säännöllisesti ja nuorisovaltuuston edustajia oli mukana myös kunnanvaltuuston ja valiokuntien kokouksissa. Lasten ja nuorten foorumit, sekä Pikkuparlamentin kokoukset järjestettiin kaksi kertaa vuoden aikana.

Kempele-opiston kurssitarjontaa kehitettiin toiveiden ja palautteiden perusteella. Uuden lukuvuoden alkaessa ilmoittautuneita oli ennätysellisen paljon. Musiikin yksilöopetukseen tulivat uusia soittimia. Kempele-opisto järjesti konsertteja ja kevätnäytöksen yhteistyössä Akatemia Actionin kanssa.

Kirjastopalveluissa asiakas- ja lainausmäärät kasvoivat tasaisesti vuoden aikana. Kouluilla on järjestetty kirjavinkkauksia ja varhaiskasvatuksen ja opetuksen ryhmät ovat vierailleet kirjastossa. Lukudiplomeja suoritettiin edelleen paljon. Kirjastossa otettiin AVI:n hankeavustuksen myötä käyttöön perhelukudiplomi. Kirjastossa järjestettiin useita tapahtumia, kuten kirjailijavierailuja.

Liikuntapalveluiden uutena kohteena avattiin osallistuvan budjetoinnin ideana lasten luontopolku ja Sarkkirannan esteetön ulkokuntosali. Vuoden aikana toimintansa vakiinnuttivat erityistä tukea tarvitsevien lasten liikuntaryhmät ja uintiryhmät, toimintarajoitteisten kuntosaliryhmät sekä liikuntaryhmät mielenterveyskuntoutujille ja kehitysvammaisille.

Ikäihmisille järjestettiin myös monenlaista liikuntatoimintaa vuoden aikana. Virkistysuimala Zimmarin kävijämäärä lisääntyi entisestään.

Kulttuuriohjelma päivitettiin vuoden lopussa. Tapahtumatoimintaa laajennettiin vuoden aikana.

Teknisten palveluiden hallinto

Toiminta toteutui tavoitteiden mukaisesti.

Kunnan historian suurin yksittäinen investointi toteutui, kun Kirkonkylätalo valmistui aikataulussa marraskuussa.

Linnakankaan koulukeskus laajeni, kun uusi moduulikoulu ja paikoitusalue rakennettiin ja muutostöitä tehtiin myös keittiön, ruokalan ja luokkahuoneiden osalta.

Kempeletalo ja Ylikylän koulun liikuntasalista tehtiin tarve- ja hankintaselvitys. Hankkeiden kilpailutus käynnistettiin loppuvuodesta. Hanke toteutuu, jos valtion liikuntapaikka-avustus saadaan.

Kaavoitus

Kaavoitus on edennyt pääosin tavoitteidensa mukaisesti. Kunnan kaavoituksen avulla ennakoitaan ja hallitaan kasvua. Monipuolisella kaavoituksella on huomioitu kunnan erilaiset tarpeet.

Kuvapankki, Kempeleen kunta

Kaavoituksen henkilöstöressurssien vaje on jatkunut. Tehtävänkuva- ja nimikemuutoksilla lisättiin veto- ja pitovoimaisuutta. Henkilöstökulut alittuivat.

Maankäytön toteutusohjelma vuosille 2023-2028 päivitettiin ja useita asemakaava- ja kaavamuutoksia hyväksyttiin vuoden aikana. Kaavoitus osallistaa kiitettävästi kuntalaisia ja päättäjiä.

Tarkastuslautakunta tiedustelee, minkä verran kaavoitukseen tuodaan työstettäväksi ennakoimattomia hankkeita?

Kunnan hallinto

Vuodenvaihteen 2022-2023 hyvinvointialueuudistuksen myötä kunnan palvelutuotantovastuulta poistuivat sosiaali- ja terveystalot. Kunnan palveluiden painopisteet muuttuivat kuntalaisten hyvinvoinnin parantamiseen ja terveyden edistämiseen.

Hyvinvointialueuudistuksen myötä työllisyydenpalveluiden yksikkö siirtyi hallintopalveluiden elinvoimapaaluihin.

Opetuspalveluiden oppilashuollon yksikkö ja teknisten palveluiden pelastustoimen kustannuspaikka poistuivat vuodenvaihteessa.

Kunnanhallituksen vastuulla on sisäinen valvonta ja riskienhallinta - niiden ohjeistaminen, järjestäminen, toimeenpanon valvonta ja tuloksellisuus. Näistä on annettu selvitys tilinpäätösasiakirjassa.

Kuvapankki, Kempeleen kunta

Tulevien vuosien talouden tasapainottamiseksi on kunnanhallitus päättänyt käynnistää talouden sopeutusohjelman. Tarkastuslautakunta seuraa hyvän hallintotavan toteutumista.

Riskiarvioinnissa korostuvat mm. kuntatalouden heikentyminen, korkotason nousu ja korkeat investointimenot. Riskienarvioinnissa nousevat henkilöstön osalta jälleen kasvaneet sairauspoissaolot, henkilökunnan rekrytoinnin haasteet niin varhaiskasvatuksessa kuin teknisissä palveluissa.

Riskiä tulee madaltaa selvittämällä sairauspoissaolojen juurisyyt.

Kempeleessä käytössä olevan valiokuntamallin vuoksi ainoa sisäisestä valvonnasta vastaava toimielin on kunnanhallitus ja toimialakohtaisesta valvonnasta ja raportoinnista vastaavat nimetyt viranhaltijat.

Konserniyhtiöiden arviointi

Kempeleen Vesihuolto Oy

Yhtiöjärjestyksen mukaan Kempeleen Vesihuolto Oy:n, perustettu 9.1.1964, toimialana on ylläpitää toiminta-alueellaan vesihuoltolain tarkoittamaa vesi- ja viemäröintilaitosta sekä toimia muulla kunnallisteknisellä toimialalla. Yhtiö toimii

yleishyödyllisellä pohjalla voittoa jakamatta siten, että toiminta lisää alueen viihtyvyyttä ja hyvinvointia ja elvyttää sen tuotannollista toimintaa. Toiminnan perustana on vesihuoltolaki (119/2001).

Valtuuston asettamat Kempeleen Vesihuolto Oy:lle toteutuneet tavoitteet vuodelle 2023:

- Verkostoa ja laitoksia peruskorjattiin / kehitettiin suunnitelmallisesti
- Verkoston saneerauksia kunnan katusaneerauksen yhteydessä
- Uusien asemakaava-alueiden vesihuoltoverkon rakentamista
- Vedenhankinnan varmistaminen, Luonungin vedenottamo lupahakemus
- Suunnitelmien mukaisesti uutta verkostoa rakennettiin Linnakankaalle, Metsärinteen ja Tähkälän alueelle
- Verkoston saneerauksia on tehty Kirkkotiellä.
- Toimintakeskuksen pohjatyöt tehty yhtiön tontille.
- Luonungin vedenottamo on saanut vedenottoluvan. Lupa on lainvoimainen.

Lautakunnan arviot ja suositukset

Kempeleen kunnan omistusosuus Kempeleen Vesihuolto Oy:stä on ennallaan 98,77 %. Vesijohtoverkosto kattaa Kempeleen rakennetut alueet. Liittymisaste on 99,9 % käsittäen 19 491 asukasta.

Jätevesiviemäröinti kattaa Juurussuota lukuun ottamatta koko Kempeleen asutetun alueen. Viemäriin liittymisaste on 95 %, 18 566 asukasta.

Jätevesien käsittely tehdään Lakeuden Keskuspuhdistamon Oy:n biologiskemiallisella puhdistamolla. Jätevesien puhdistuksessa kesäaikana typen poiston osalta ei ole lupaehtoja täytetty. Yhtiö on esittänyt lupaviranomaiselle typenpoisto-ratkaisunsa ja sen päätöstä siihen odotetaan.

Kempeleen Vesihuolto Oy:n osalta mahdolliset riskit liittyvät poikkeustilanteiden (mm. lakot) vaikutuksiin kemikaalien ja varaosien (esim. sähkökomponenttien) saatavuuteen. Varautumisastetta on parannettu yhteisillä varastoilla ja aktiivisella yhteistyöllä toimittajien kanssa.

Kempeleen Vesihuolto Oy:n liiketoiminnan arvioidaan jatkuvan ennallaan ja yhtiön toiminta kasvaa kunnan kehityksen mukaan. Kempeleen Vesihuolto Oy:n kuntalaisille tuottama pohjavesi on edelleen vertailujen mukaan Suomen edullisinta.

Tarkastuslautakunta toteaa Kempeleen Vesihuolto Oy:n toiminnan olevan vakaalla pohjalla.

Kiinteistö Oy Kempeleenkartano

Valtuuston asettamat KOY Kempeleenkartanon toteutuneet tavoitteet vuodelle 2023:

- Pitkän tähtäimen suunnitelmien mukaisia remontteja on tehty 0,3 miljoonalla eurolla
- Nettisivujen päivitys on valmistumassa ja otetaan käyttöön 2024
- Vuokratalo Hovintie 12 (vanhusten ja vammaisten palvelutalo) tulevaisuuden suunnitelmiin odotetaan Kempeleen kunnan senioritalohankkeen toteutumista
- Käyttöaste 96,4% (96,55% v.2022), tyhjänä oloa suurissa kaksioissa ja kolmioissa.
- 1.3.2023 alkaen keskimäärin 0,55 snt/m² (n. 5%)

Lautakunnan arviot ja suositukset

Tarkastuslautakunta toteaa, että Kiinteistö Oy Kempeleenkartanon talous on kunnossa. Yhtiöllä on eri puolilla Kempelettä vuokratalokohteita 24 kpl yhteensä 437 asuntoa ja näissä 732 henkilöä.

Asunnoista peritään omakustannusvuokraa, joka kattaa talon hoito- ja pääomamenoit. PTS-mukaiset asuntojen kunnostus- ja peruskorjaustoimenpiteet jatkuvat vuosittaisen suunnitelman mukaisesti ja määrärahavarausten puitteissa. Korjaukset nostavat asuntojen kilpailukykyä vuokra-asuntomarkkinoilla.

Asuntojen käyttöaste pysynyt on ennallaan, nousua hidastavat isojen asuntojen huono kysyntä sekä remonttien vuoksi tyhjillään pidettävät asunnot.

Vuokratalo Hovintie 12 tulevaisuudesta tullaan neuvottelemaan Kempeleen kunnan kanssa. Kiinteistö Oy Kempeleenkartanon vuotuisessa riskiarviossa merkittävimmit nousivat kiinteistövahingot joko tulipalon tai vesivahingon sattuessa. Riskeihin on varauduttu vakuutuksilla mahdollisuuksien mukaan.

Tarkastuslautakunta on tyytyväinen, että Kiinteistö OY Kempeleenkartanon toiminta on vakiintunut hyvälle tasolle ja PTS-mukaiset ylläpidot toteutuvat säännöllisesti.

Kunnan talous

Vuosikatteen, poistojen ja investointimenojen vertailu

Kunnan vuosikate riitti vuosina 2022-2023 suunnitelmanmukaisten poistojen kattamiseen (taulukko 1). Vuosina 2020-2022 taloudellista tilannetta on helpottanut kunnan saamat korona-avustukset, joita oli vuonna 2020 noin 5,8 miljoonaa euroa, vuonna 2021 noin 4,2 miljoonaa euroa ja vuonna 2022 noin 1,4 miljoonaa euroa.

Taloussuunnitelmavuosina 2024-2026 vuosikate ei riittäne kattamaan suunnitelmanmukaisia poistoja.

Kunnalla tulee taloussuunnittelukaudella olemaan investointimenoja, joita ei voida rahoittaa varsinaisen toiminnan rahavirralla vaan niitä varten nostetaan lainaa. Pitkäaikaisten lainojen lisäysten johdosta kunnan kokonaislainamäärä kasvaa vuoden 2023 tilanteesta vuoteen 2026 mennessä 45,5 miljoonaa euroa.

Taloussuunnitelma 2024-2026 on alijäämäinen, joten tärkeää on huolehtia tasapainottamisohjelman noudattamisesta sekä jatkaa tarkkaa taloudenpitoa ja -seurantaa.

(1 000 €)	TS 2026	TS 2025	TA 2024	TOT 2023	TOT 2022
Vuosikate	1 571	1 902	2 911	8 539	10 250
Poistot	-7 176	-6 645	-6 153	-6 647	-7 121
Kate poistojen jälkeen	-5 605	-4 742	-3 242	1 892	3 129
Investointimenot	-7 911	-22 880	-22 725	-19 917	-10 747

Taulukko 1

Verotulot

Verotuloja kertyi 46,7 miljoonaa euroa, mikä on hieman enemmän kuin talousarviossa arvioitiin. Muutostalousarvio ylittyi tältä osin 0,1 miljoonaa euroa.

Kunnallisverotuloja kertyi kertomusvuonna 37,2 miljoonaa euroa (2022: 75,8 miljoonaa euroa).

Kiinteistöverotuotot olivat 5,2 miljoonaa euroa (2022: 4,7 miljoonaa euroa) ja yhteisöverotuotot 4,4 miljoonaa euroa (2022 5,9 miljoonaa euroa).

Asukasta kohden verotuloja kertyi vuonna 2023 noin 2.392 euroa (2022: 4.480 euroa / asukas).

Toimintakate

Toimintakatteen toteuma tilikaudella 2023 oli 0,6 miljoonaa euroa muutostalousarviota parempi.

TARKASTUSLAUTAKUNNAN ESITYS KUNNANVALTUUSTOLLE

Tarkastuslautakunta esittää kunnanvaltuustolle, että

- ❖ tarkastuslautakunnan arviointikertomus vuodelta 2023 merkitään tiedoksi ja että
- ❖ kunnanvaltuusto päättää velvoittaa kunnanhallituksen ilmoittamaan niistä toimenpiteistä, joihin se on arviointikertomuksen johdosta ryhtynyt. Ilmoitus pyydetään antamaan ennen vuoden 2025 talousarviokäsittelyä.

Kempeleessä 2. toukokuuta 2024

Tuula Rauma
puheenjohtaja

Petra Neitola
varapuheenjohtaja

Kerttu Mömmö
jäsen

Kalevi Kerttula
jäsen

Teemu Kakko
jäsen

KEMPELE